

Mødet den 23. Decbr. 1937.

Fraværende: Andr. Bitsch og Møller Rasmussen.

1. (J. Nr. 776—1937). Meddelelse fra Arbejdsdirektoratet om Tilskud til **Kursus** for arbejdsløse Sømænd.

Toges til Efterretning.

2. (J. Nr. 10²¹—1937). Meddelelse fra Garnisonskommandanten om, at Kaptajn O. V. Gregersen fra 1. Decbr. er indtraadt i **Indkvarteringsudvalget** i Stedet for Kaptajn F. Prebensen.

Toges til Efterretning.

3. Meddelelse fra Aarhus Haandværkerforening med Regnskab over følgende **Legater**:

- a. (J. Nr. 763—1937). Købmand J. Philipsons Legat.

- b. (J. Nr. 765—1937). Etatsraad C. G. Filtenborgs Legat.

- c. (J. Nr. 764—1937). Grosserer F. D. Matzens Legat.

Toges til Efterretning.

4. (J. Nr. 769—1937). Skrivelse fra Aarhus Stiftamt angaaende Forslag til Overenskomst med **Tvangsarbejdsanstalten** i Horsens.

Socialudvalget anbefaler at tiltræde Overenskomsten.

Tiltraadtes.

5. Indstilling fra Udvalget for Undervisning af Arbejdsløse om Oprettelse af **Kursus**.

a. (J. Nr. 798—1937). Kursus for Malere.

Udgiften var anslaaet til 1966 Kr., hvoraf Kommunen betaler $\frac{1}{3}$.

b. (J. Nr. 776—1937). Kursus for Sømænd.

Udgiften var anslaaet til 1328 Kr., hvoraf Kommunen betaler $\frac{1}{3}$.

Indstillingen vedtoges.

6. (J. Nr. 805—1937). Indstilling fra Lønudvalget angaaende en **Pensionsordning** for Tjenestemænd og Arbejdere over 55 Aar.

Følgende Forslag forelaa:

Regler for Ydelse af Efterløn
for Tjenestemænd og Arbejdere ved Aarhus
Kommune og Aarhus Havn.

§ 1.

Stk 1. Ikke-pensionsberettigede Tjenestemænd og faste Værksted-, Plads- eller Retorthusarbejdere, som efter at have været i Kommunens (Havnens) Tjeneste uafbrudt i mindst 3 Aar er fyldt 55, har fra Datoen for deres Afsked — dog tidligst fra den 1. i Maaneden efter deres fyldte 65. Aar — Ret til Efterløn, hvis Størrelse fastsættes efter deres Alder ved denne Rets Opnaaelse som følger:

Alder ved Efterlønsrettens Opnaaelse:	Aarlig Efterløn:
55 Aar	285 Kr.
56 »	270 »
57 »	255 »
58 »	240 »
59 »	225 »
60 »	210 »
61 »	195 »
62 »	180 »
63 »	165 »
64 » og derover	150 »

Stk. 2. Dersom en af de i Stk. 1 nævnte Tjenestemænds resp. Arbejders Arbejdsevne, forinden Retten til at oppebære Efterløn indtræder, nedsættes med $\frac{2}{3}$ eller derover, tilkommer der den paagældende Efterløn med de i Stk. 1 nævnte Beløb fra Datoen for hans Afsked.

Stk. 3. Der tilkommer Enker efter de i Stk. 1 nævnte Tjenestemænd resp. Arbejdere en Understøttelse paa Halvdelen af Efterlønnen, dog mindst 100 Kr. aarlig.

Uberettiget til at oppebære Enkeunderstøttelse er Enker, hvis Ægteskab er indgaaet paa Mandens Dødsleje eller efter hans fyldte 60. Aar, eller efter at han er begyndt at hæve eller har rejst Krav om Efterløn, eller hvis Ægteskab var aldeles ophævet inden Mandens Død, samt Enker der er mere end 10 Aar yngre end Manden.

Retten til at oppebære Enkeunderstøttelse ophører, saafremt Enken gifter sig paany.

§ 2.

Stk. 1. Som Bidrag til Dækning af Kommunens (Havnens) Udgifter til de i § 1 nævnte Ydelser betaler hver af de paagældende Tjenestemænd resp. Arbejdere 180 Kr. aarlig gennem Afkortning ved hver Lønningsudbetaling, og Retten til at oppebære Efterløn resp. Enkeunderstøttelse er betinget af, at den paagældende Tjenestemand resp. Arbejder fra Datoen for hans Opnaaelse af Ret til Efterløn (jfr. § 1, Stk. 1), dog tidligst fra 1. Januar 1938, og indtil Tjenestens Ophør har ydet fornævnte Bidrag.

Stk. 2. De afkortede Beløb forbliver hos Kommunen (Havnen), selvom der ikke efter en Tjenestemands resp. Arbejders Afsked eller

Død bliver nogen Efterløn eller Enkeunderstøttelse at udbetale.

§ 3.

Eventuelle Tvivlsspørgsmaal angaaende Forstaaelsen af nærværende Reglement afgøres af Byraadet.

§ 4.

Nærværende Regler træder i Kraft den 1. Januar 1938.

Fra Lønudvalget forelaa følgende Indstilling:

»Efter Gennemførelsen af den forsikringsmæssige Pensionsordning for Tjenestemænd og Arbejdere mellem 40 og 55 Aar har Organisationerne fremsat Ønske om ogsaa at faa indført en Pensionsordning for Tjenestemænd og Arbejdere over 55 Aar, for Tiden ca. 30 Personer, idet man ønskede at komme bort fra den hidtil praktiserede Understøttelsesform. Lønudvalget har med dette Formaal ført Forhandlinger med Den kommunale Fællesrepræsentation, og man enedes om en Efterlønsordning paa Grundlag af vedlagte Regler, som man herved tillader sig at indstille til det ærede Byraads Vedtagelse.

Ordningen gaar ud paa, at de paagældende ved en aarlig Ydelse af 180 Kr. erhverver Ret til fra deres 65. Aar at oppebære en Efterløn paa fra 150 til 285 Kr. aarlig efter deres Alder ved Bidragsydelsens Begyndelse, medens eventuelle Enker faar Ret til en Enkeunderstøttelse paa Halvdelen af fornævnte Beløb, dog mindst 100 Kr. aarlig.

Det er en Forudsætning for Ordningens Oprettelse, at der fremtidig ikke vil kunne ydes nogen Pension eller Understøttelse fra Kom-

munen til Tjenestemænd eller Arbejdere, som har kunnet erhverve Ret til Efterløn efter ovennævnte Regler, og som har vægret sig ved at bidrage hertil efter Reglernes § 2. Det samme gælder fornævnte Tjenestemænds eller Arbejders eventuelle Enker.«

Stecher Christensen oplyste, at Tjenestemændene havde ønsket Forhandling herom, og man var enedes om det foreliggende Forslag. Taleren gennemgik de vigtigste Bestemmelser og anbefalede at tiltræde Forslaget; det vilde ogsaa bevirke, at man i Fremtiden til Dels blev fri for de mange Andragender om Understøttelse.

J. R. F a n g e r kunde tiltræde Forslaget. Men det gjaldt vel kun de faste Folk, som ikke var under Pensionsregulativet, for Tiden ca. 30, og ikke løse Arbejdere, selv om de har arbejdet ved Kommunen i en Aarrække.

Stecher Christensen svarede, at det kun gjaldt Kommunens faste Folk; man kunde ikke lave en Ordning for de løse Arbejdere.

Indstillingen vedtoges.

7. (J. Nr. 806—1937). Indstilling fra Udvalget for Byens Udvidelse og Bebyggelse om **Køb af et Areal** ved Samsøgade.

Fra Aarhus Haandværkerforening forelaa følgende Tilbud:

»I Henhold til behagelig Samtale med Hr. Borgmesteren tilbyder Aarhus Haandværkerforening at overdrage til Aarhus Kommune den os ifølge Gavebrev fra Hr. Gartner Carl Thomsen skænkede Grund, beliggende ved Samsøgade, Areal 2790 m², for en Sum af 6000 Kr. uden nogen Udgift for Aarhus Haandværkerforening. Overtagelsen sker til 1. Januar 1938.«

Udvalget indstiller at akceptere Tilbudet, idet Erhvervelsen af Arealet er nødvendig til Anlæg af en Trappeforbindelse fra Samsøgade til Kirken. Udgiften afholdes af Boulevardkontoen.

Indstillingen vedtoges.

8. (J. Nr. 664—1937). Indstilling fra Udvalget for Byens Udvidelse og Bebyggelse angaaende **Køb af et Areal** af Matr. Nr. 82 a af Markj. (B Side 149).

Følgende Indstilling forelaa:

»Efter at Byraadet har godkendt Udvalgets Indstilling af 5. Novbr. 1937, har man forhandlet med Arbejdernes Byggeforening, der er Ejer af $\frac{2}{5}$ af Jordlodden, og med Tømrer Perregaard, der ejer $\frac{1}{5}$, om Placering af de $\frac{2}{5}$, som Kommunen skal overtage. Man er herefter enig om følgende Ordning, som man indstiller til Byraadets Vedtagelse.

Kommunen overtager Arealet mellem Skovvangsvej og Tværgaden over Matr. Nr. 82 a, paa Arkitekt Pucks Plan Forslag I, betegnet A. B. C. D. Byggeforeningen betaler Perregaards Andel med 21000 Kr., men faar refunderet af Kommunen en saa stor Del heraf, som svarer til det Areal, Kommunen modtager udover de $\frac{2}{5}$ af det samlede Areal. Alle Gadeudgifter nu og i Fremtiden vedrørende nævnte Tværgade B-C (med Ledninger) paahviler Kommunen. Denne betaler desuden kontant til Byggeforeningen 10000 Kr. og bekoster Udstykningen. De projekterede Græsrabatter om Karréerne paa Byggeforeningens Areal skal Foreningen være berettiget til at henregne som ubebygget Grund. Den foreliggende Bebyggelsesplan venter man, at Byraadet vil godkende.«

Borgmesteren henviste til de tidligere Forhandlinger om Sagen. Kommunen fik ved Delingen den bedste Del af Arealet, men maatte titl Gengæld betale Byggeforeningen 10000 Kr. og anlægge Vejen gennem Arealet. Taleren anbefalede at tiltræde Forslaget, hvorefter man kunde paabegynde Byggeri her, idet der var udarbejdet Tegninger over Aldersrenteboligerne.

J. R. Fanger bemærkede, at der endnu ikke var vedtaget noget om at bygge Aldersrenteboliger, men der vilde vel komme Forslag derom. Taleren vilde henstille, at man faar et Regnskab over de nuværende Aldersrenteboliger, saa man kan se, hvordan Forholdene ligger.

Borgmesteren syntes ikke, det særlig vedkom den foreliggende Sag. Det kunde jo ses i Budgettet, hvorledes Forholdet var.

J. R. Fanger svarede, at Regnskabet for sidste Aar ikke endnu var fremkommet.

Borgmesteren antog ikke, det vilde afvige meget fra de foregaaende Aar, men man kunde jo godt lade udarbejde et Regnskab.

Indstillingen vedtoges.

9. (J. Nr. 802—1937) Indstilling fra Udvalget for Byens Udvidelse og Bebyggelse om **Lempelser i Betalingsvilkaarene** ved Køb af Kommunens Byggegrunde til Opførelse af billige Smaalejligheder.

Følgende Indstilling forelaa:

»I Anledning af at der fra Købere af Kommunens Byggegrunde rettes Andragende til Udvalget om Opnaaelse af lignende Begunstigelser som dem, der er tilstaaet Arbejdernes Andelsboligforening og Køberne af 8 Byggegrunde ved Sdr. Ringgade, indstiller Udvalget til Byraadets Beslutning, at der tilstaas Købere

af Byens Byggegrunde til Etagebebyggelse med billige Lejligheder med ikke over 2 Værelser, Rentefrihed i 5 Aar og Henstand med Afdrag i 10 Aar, forudsat at Lejlighederne fuldføres til førstkommende Oktober Flyttedag, og forudsat at det paagældende Byggeforetagende ikke allerede er paabegyndt, alt iøvrigt med den Begrænsning, at der, saafremt der i Henhold til nye Love opnaas Begunstigelser fra Statens Side i Form af Skattelempelser eller lignende, skal disses Værdi godskrives Kommunen og afregnes i den af Kommunen bevilgede Rentefrihed.«

Borgmesteren anbefalede Forslaget, der var det samme, som var vedtaget for Grundene ved Ringgaden. Der var Tale om et Byggeri med billige 2-Værelses Lejligheder ved Silkeborgvej, og der kom maaske flere.

J. P. N. Siig forstod det saaledes, at det foreløbig kun gjaldt 2 Ejendomme ved Silkeborgvej. Men hvis man virkelig vilde ind paa at bygge billige Lejligheder, burde Udvalget finde nogle Grunde, der kunde sælges billigere; det vilde virke bedre. Forøvrigt var Taleren ikke sikker paa, at der blev Fare for Boligmangel, for der stod mange Lejligheder ledige, f. Eks. paa Trøjborg.

Thomas Christensen bemærkede, at det var en Fortsættelse af det, som blev vedtaget ved Ringgaden, at private Bygherrer skal have Fortjeneste ved Bolignøden. Her stod ganske vist, at det skal være billige Lejligheder, men det var vist tvivlsomt, da der ikke var fastsat nogen Leje. Havde der været Tale om en Byggeforening, var Forholdet et andet, men det vilde maaske komme ved Silkeborgvej.

B o r g m e s t e r e n oplyste, at der foreløbig var Tale om to Ejendomme ved Silkeborgvej, men der vilde antagelig komme flere, og Forslaget var tænkt som en almindelig Bemyndigelse til Udvalget. Angaaende de billige Lejligheder havde Taleren hørt, at Byggefagene overvejede at begynde et Byggeri, men de vilde heller ikke indrette sig særlig billigt, idet der skulde være baade Centralvarme og Bad m. v.; her kunde Thomas Christensen passende sætte ind med sit Krav om billige Lejligheder. For Øjeblikket var Byggepriserne saa høje, at man næppe fik bygget noget uden at yde Støtte. Hvis der, som Hr. Siig mente, fandtes mange ledige Lejligheder, var det vist kun de store og dyre. Taleren syntes ikke, man skulde være interesseret i at anvise Arealer ude i Periferien og bygge Lejligheder under Boligstandarten; de vilde blot komme til at staa tomme, naar der blev Lejligheder nok. Det var naturligt at bygge, hvor Arealerne var udlagt, og Vejene var anlagt, og man var ikke interesseret i at have disse Grunde liggende uden at give nogen Indtægt. Udvalgets Formaals var særlig at skaffe Arbejde, men skulde Lejlighederne være færdige til Oktober Flyttedag, var det paa høje Tid at faa begyndt. Lempelserne gjaldt kun til 2. Ejerskifte; hvis Ejendommene blev solgt anden Gang, faldt de bort.

J. P. N. Siig havde ikke talt imod at yde Støtte til de to Ejendomme, men vilde blot pointere, at det var bedre at fremskaffe billigere Jord at bygge paa, og hvis Lejlighederne blev tilstrækkeligt billige, kom de næppe til at staa ledige.

J. R. F a n g e r pegede paa, at det var ikke de to Ejendomme, der var Tale om, men en al-

mindelig Indstilling, og Gruppen vilde ikke gaa imod, idet der kun kunde blive Tale om faa Ejendomme, naar de skulde være færdige til Oktober Flyttedag. Men ellers vilde Taleren ogsaa anbefale at finde billigere Grunde, f. Eks. ude bag Botanisk Have.

Thomas Christensen vilde gøre Borgmesteren opmærksom paa, at Enkeltmands Indflydelse var begrænset. Forslaget om Byggefagenes Byggeri havde endnu ikke været forelagt de menige Medlemmer; naar det kom, skulde Taleren nok tage Stilling dertil.

Borgmesteren pegede paa, at selv om man satte Grundprisen nogle Kroner ned, betød det i Realiteten meget lidt for den enkelte Lejlighed, saa skulde man i hvert Fald have meget lavere Priser. Men d'Herrer vilde maaske hellere have Kommunen til at bygge; det blev vist nødvendigt, hvis man skal fremskaffe den Slags Lejligheder, som Hr. Siig talte om.

J. P. N. Siig svarede, at hvis der blev billige Byggegrunde, skulde der nok blive private Folk, som vilde bygge.

Borgmesteren troede, at Hr. Siigs Ide vilde blive en daarlig Spekulation.

- Indstillingen vedtoges med alle Stemmer mod 1.
10. Indstilling fra Skovudvalget om Udførelse af forskellige **Nødhjælpsarbejder**.

Følgende Forslag forelaa:

- a. (J. Nr. 748—1937). Udførelse af Vejarbejder i Thors Skov.

»Under Henvisning til vedlagte 2 Skrivelser fra Socialministeriet, hvori dette udbeder sig en Udtalelse fra Byraadet om, hvorvidt dette ønsker at lade to foreslaaede Vejarbejder, nemlig Omlægning af Midtervejen i Thors Skov

og Mindestensvejen i Skaade Skov, udføre som egentlig Nødhjælpsarbejde, idet disse Arbejder ikke kunde opnaa Tilskud fra 30 Mill.-Fonden, tillader man sig at indstille til Byraadet, at nævnte Arbejder snarest bringes til Udførelse som Nødhjælpsarbejder, idet man derved vil opnaa, at de herved beskæftigede Arbejdsløse vil kunne faa saa mange Arbejdsdage, at de kan blive staaende i Arbejdsløshedskassen uden at falde det offentlige til Byrde. b. (J. Nr. 748³—1937). U d r e t n i n g a f V e j e n
forbi Ørnereden.

»Ministeriet for offentlige Arbejder har i Skrivelse af 15. Oktober afslaaet at anerkende dette Arbejde som særligt Arbejde (§ 3 Arbejde) i Henhold til Loven af 1. Maj 1937, men tilkendegiver at ville anerkende Arbejdet som almindeligt Nødhjælpsarbejde i Henhold til samme Lov med Tilskud paa 40 % af Arbejdslønnen, eller 50 % saafremt der anvises unge eller langvarigt Arbejdsløse.

Udvalget skal i den Anledning foreslaa at søge det nævnte Arbejde anerkendt, idet man henstiller til Byraadet, med hvilken Procentsats Anerkendelsen skal søges, evt. om Arbejdet ønskes anerkendt som almindeligt mellemkommunalt Arbejde. Udgiften vil andrage ca. 43000 Kr., hvoraf Jordarbejde og Rydning andrager de 21000 Kr. Arbejdslønnen vil udgøre ca. 23000 Kr., svarende til ca. 2840 Arbejdsdage à 6 Timer. Arbejdet vil ikke paa en rimelig Maade kunne udstrækkes over længere Tid end ca. 20 Uger, saa at der maa regnes med et Suppleringsarbejde, for at de beskæftigede Arbejdere kan opnaa de ønskelige 33 Uger.

Arbejdet, der foreslaas henlagt under Stadsingeniøren, vil kunne iværksættes med et Par Dages Varsel, saasnart Anerkendelse foreligger. Med en Varighed af 20 Uger kan der beskæftiges ca. 24 Mand.

Med Tilskud paa 50 % af Arbejdslønnen vil Statens Refusion udgøre 11000 Kr., Kommunens egen Udgift ca. 32000 Kr. Med 40 % vil Kommunens Udgift forøges med 2200 Kr. til 34200 Kr.«

c. (J. Nr. 807—1937). Udførelse af Vej-arbejde paa Moesgaard Strand.

Anlægget af Kongevejen er nu fuldført. Det var planlagt med en Varighed af ca. 26 Uger à 36 Timer, hvilket i det væsentlige har slaaet til. Der kræves imidlertid 26 Uger à 48 Timer, svarende til ca. 33 Uger à 36 Timer, for at Arbejderne kan blive understøttelsesberettigede paa normal Maade som forudsat i Loven og for omhandlede Arbejde. Der foreligger Ansøgning fra Arbejderne om at faa et mindre Arbejde igangsat snarest, da de nævnte 33 Uger skal opnaas inden 1. April 1938.

I den Anledning indstiller Udvalget til Byraadet at fuldføre Moesgaardvejen paa de manglende 140 m og at planere den paa-tænkte Parkeringsplads som normalt Arbejde med 48 Timer ugentlig, da Arbejderne ellers vanskeligt kan opnaa den manglende Tid inden 1. April. De mangler ialt ca. 1300 Dage à 8 Timer, som vil kunne opnaas ved det foreslaaede Arbejde, idet Parkeringspladsen er udvidet noget. Arbejdet foreslaas henlagt under Stadsingeniøren og kan paabegyndes omgaaende. — Udgiften vil andrage ca. 19000 Kr.,

som foreslaas af Kontoen for Moesgaardarealerne.

Borgmesteren henstillede, at man overdrager til Skovudvalget i Forbindelse med Bro-lægningsudvalget at finde den bedst mulige Maade at faa disse Arbejder udført paa, og Udvalgene kunde derefter komme med Forslag til Byraadet. Taleren vilde dog gøre opmærksom paa, at det var ret store Beløb, som krævedes til disse og andre Arbejder, og naar man kom til Budgetbehandlingen, blev det nødvendigt at overveje, hvor meget der fra Kommunens Side kunde udredes til disse Nødhjælpsarbejder.

J. R. Fanger udtalte, at Talerens Gruppe kunde gaa med til Forlængelse af Moesgaardvejen og Forlægning af Ørneredevejen, men man var ikke stemt for en Regulering af Mindestensvejen. Man burde ikke lave alle Skovvejene til Landeveje, og Mindestensvejen var en fredelig idyllisk Skovvej, der burde bevares som saadan.

Borgmesteren svarede, at nu kunde Udvalgene se, hvad de kunde blive enige om, og saa vilde Sagen jo atter komme i Byraadet.

Henvistes til Skovudvalget og Bro-lægningsudvalget.

11. (J. Nr. 792—1937). Indstilling fra Skovudvalget om **Udvidelse af Kiosken** paa Lejrpladsen ved Blommehaven.

H. J. Baden meddelte, at det var nødvendigt at have Opsyn baade Dag og Nat, hvorfor der maatte indrettes Soverum og Køkken. Det var anslaaet til at koste 2800 Kr., men Beløbet kunde bringes ned, naar der blev leveret Træ fra Skoven.

Thomas Christensen var noget forbavset over den store Udgift, da det vel blot

drejede sig om et Slags finere Lysthus. Taleren vidste ikke, om Stadsarkitekten havde taget Tilbud nogetsteds fra; men man kunde jo næsten bygge en hel Bungalow for denne Sum.

H. J. B a d e n var ikke Bygningshaandværker, men gik ud fra, at Stadsarkitekten, som havde projekteret det, havde en Mening derom.

B o r g m e s t e r e n bemærkede, at Arbejdet vel vilde blive udbudt som sædvanligt, og kunde det laves billigere, var det jo udmærket.

Indstillingen vedtoges.

12. (J. Nr. 746—1937). Andragende fra Trøjborg Grundejerforening om Anlæg af en **Legeplads** for Børn.

Fra Parkudvalget forelaa følgende Erklæring:

»I Anledning af omstaaende meddeles, at man i denne Maaned har aabnet en ny Legeplads ved Skovvangsvej paa Christiansbjerg og har til Hensigt ligeledes at indrette en Legeplads paa Arealet bag Kvindeseminariet, hvortil Adgangen er let fra de stærkest bebyggede Gader paa Trøjborg.«

J o h a n n e B e r g gjorde opmærksom paa, at Grundejerforeningen foreslog at indrette en Legeplads i Riis Skov. Men Parkudvalget disponerede ikke over Skoven, og en Legeplads her vilde kun have Betydning for Dr. Margrethesvej; Pladsen bag Kvindeseminariet var langt mere central.

J. R. F a n g e r mente, at Børnene nok kunde lege i Riis Skov, selv om der ikke blev lavet en Plads med Gynger og Karrusseller, for Skoven var jo ikke afspærret.

B o r g m e s t e r e n bemærkede, at man vilde komme tilbage hertil ved Budgetbehandlingen.

Toges til Efterretning.

13. (J. Nr. 30⁴⁶—1937). Andragende fra Hammelbanen om Forlængelse af Koncessionerne for Banens **Lastbilruter**.

Anbefalet af Brolægningsudvalget for 2 Aar paa sædvanlige Betingelser.

Tiltraadtes.

14. (J. Nr. 30⁴⁷—1937). Andragende fra Vognmand K. Karlsen, Aalborg, om Tilladelse til at oprette en **Ruteforbindelse Aalborg—Aarhus** paa Søn- og Helligdage.

Anbefalet af Brolægningsudvalget paa sædvanlige Betingelser.

Stecher Christensen foreslog at udsætte Sagen og forhandle med D. S. B. først. De overtog efterhaanden en Del af Hovedruterne i Jylland, og der var ikke Grund til at gøre det sværere for Statsbanerne.

J. R. Fanger spurgte, om det var Meningen at indhente Statsbanernes Erklæring, for saa fik man rimeligvis nej. Her var kun Tale om Udflugter om Søndagen fra Aalborg til Aarhus, og det kunde man vel ikke have noget imod.

Borgmesteren antog, det vilde dreje sig om, hvad det koster at køre med Bil i Forhold til Toget, og om Toggangen er rigtig. Men Udvalget kunde jo faa Sagen tilbage til nærmere Overvejelse.

Stecher Christensen svarede, at foreløbig var der kun Tale om een Dag i Ugen, men der vilde nok komme Ansøgning om flere Dage og eventuelt ogsaa om en Rute fra Aarhus til Aalborg. Det var derfor rigtigst at høre, hvad Statsbanerne mener.

Sagen gik tilbage til Udvalget til nærmere Overvejelse og Forhandling med Statsbanerne.

15. (J. Nr. 780—1937). Andragende fra **Aarhus Taxa** om Flytning af Holdepladsen ved Herluf Trollesgade 38.

Brolægningsudvalget anbefaler, at Holdepladsen flyttes til Otto Rudsgade som foreslaaet af Politiet. — Med Hensyn til Opstilling af Telefonskab maa Henvendelse forinden ske til Stadsingeniørens Kontor, for at Pladsen for Skabet nærmere kan blive anvist.

Indstillingen vedtoges.

16. (J. Nr. 30⁴⁶—1937). Andragende om Fornyelse af Koncessionen for **Lastbilruten Viborg—Aarhus**.

Anbefalet af Brolægningsudvalget for 2 Aar paa sædvanlige Betingelser.

Tiltraadtes.

17. (J. Nr. 30⁴⁵—1937). Andragende om Fornyelse af Koncessionen for **Lastbilruten Ans—Aarhus**.

Anbefalet af Brolægningsudvalget for 2 Aar paa sædvanlige Betingelser.

Tiltraadtes.

18. (J. Nr. 718—1937). Indstilling fra Socialudvalget om Anskaffelse af et **Lokaltelefonanlæg** paa Socialkontoret.

Borgmesteren oplyste, at det blev ordnet saaledes, at Socialkontoret faar Belysningsvæsenets overflødige Anlæg, og Socialkontorets nuværende Anlæg overtages af Marselisborg Hospital; derved spares en Del Omkostninger ved Forøgelsen.

Tiltraadtes.

19. (J. Nr. 786—1937). Andragende fra Skattekontoret om Anskaffelse af et **National-Kasseapparat**.

Anbefalet af Budgetudvalget, idet Beløbet, ca. 11000 Kr., foreslaas opført paa næste Aars Budget.

Indstillingen vedtoges.

20. (J. Nr. 681—1937). Andragende fra Frelsens Hær om Fritagelse for kommunale **Ejendomsskatter** af Katrinebjerggaarden og Ejendommen Kloster-gade 54.

Udvalget for Byens Udvidelse og Bebyggelse foreslaar, at den hittidige Skattelempelse paa $\frac{3}{4}$ af Skattebeløbet bevilges.

Indstillingen vedtoges.

21. (J. Nr. 221—1937). Indstilling fra Brolægningsudvalget om **Kommunegaranti** for et Banklaan til Kloakanlæg paa Matr. Nr. 85 og 112 af Markj.

Følgende Indstilling forelaa:

»Byraadet vedtog den 14. Maj d. A. at foranledige nedsat en Landvæsenskommission til Paakendelse af Kloakering af Matr. Nr. 85 og 112 af Aarhus Købstads Markjorder i Hasle Herred.

Den i denne Anledning nedsatte Kommission har derefter afsagt vedlagte Kendelse af 20. Oktober d. A. Da Appelfristen for denne Kendelse (8 Uger) nu er udløbet, uden at der er rejst Indsigelse imod den, foreslaas det, at Arbejdet udbydes i offentlig Licitation i Henhold til vedlagte Tegninger og Betingelser.

Ifølge Overslaget vil Bekostningen til Arbejdets Udførelse andrage 37600 Kr., hvoraf Kommunen skal udrede ca. 5500 Kr. for egne Arealer.

Det foreslaas, at der som i lignende Tilfælde tidligere gives de private Grundejere Tilladelse til at afdrage de dem paalignede Bidrag i 20 halvaarlige Terminer mod at forrente det til enhver Tid resterende Beløb med 6 % p. a. Beløbet bør formentlig optages som Banklaan med Kommunens Garanti.«

Budgetudvalget anbefaler, at der ydes Kommunegaranti for det paatænkte Banklaan.

Indstillingen vedtoges.

22. (J. Nr. 727—1937). Andragende fra Højskoleforeningen om Nedsættelse af **Ejendomsskatterne** for Klostergade 28.

Budgetudvalget kan ikke anbefale Andragendet.

Kunde ikke bevilges.

23. (J. Nr. 691—1937). Andragende fra Lærernes **Svaghørnsskoloni** om Tilskud til Driftsudgifterne.

Budgetudvalget indstiller, at der ydes et Tilskud paa $\frac{2}{3}$ af Driftsudgifterne = 6867,77 Kr.

Borgmesteren erindrede om, at man gennem Aarene havde haft en Ordning, hvorefter Kommunen betaler $\frac{2}{3}$ af Driftsudgifterne. Nu var Bygningen betalt, og Udvalget, som bestyrer Kolonien, mente at kunne klare sig selv herefter.

Indstillingen vedtoges.

24. (J. Nr. 803—1937). Indstilling fra Budgetudvalget om at indbyde Deltagerne i en **autoprologisk Kongres** i August Maaned til en Middag.

Borgmesteren oplyste, at det drejede sig om ca. 200 Personer fra forskellige Lande, og da der vistes dem en saadan Opmærksomhed i København og Odense, mente Udvalget, at man maatte gøre det samme her.

Indstillingen vedtoges.

25. **Efterbevilling** af Overskridelser i Regnskabet for:

a. (J. Nr. 3²¹—1937). Begravelsesvæsenet.

b. (J. Nr. 3²⁰—1937). Vandværket.

2. Behandling.

Efterbevilling meddeltes.

26. (J. Nr. 3¹⁹—1937). **Efterbevilling** af Overskridelser i Socialvæsenets Regnskab. — 2. Behandling.

Ch r. N i e l s e n havde været forhindret i at deltage i sidste Møde og var ikke »udeblevet« af Frygt, som et af Byens Blade havde skrevet. Referatet af Mødet viste, at der blev rettet et meget strækt Angreb mod Socialvæsenet og specielt mod Taleren. Det var beklageligt, at Socialvæsenets Budget hvert Aar skulde udvise saa store Overskridelser, men hvis man saa nærmere paa Regnskabet, viste det sig, at de 462000 Kr. var svigtende Refusion, saa der blev i Virkeligheden kun godt 200000 Kr. tilbage. Det var lige saa beklageligt, men det havde sin naturlige Forklaring. Der var ikke noget at sige til, at man kritiserede en Overskridelse, men den Maade, det var gjort paa, var ikke helt rigtig. Naar f. Eks. Lønningskontoen var overskredet med 17000 Kr., skyldtes det for en Del Oprykning til højere Lønklasser, som var vedtaget i Byraadet. Det var ikke rigtigt, naar Hr. Fanger havde udtalt, at Socialudvalget rykkede en Mand op eller ansatte nye Folk uden at forhandle med Lønudvalget først; Udvalget havde brugt ganske samme Fremgangsmaade som andre Udvalg og hver Gang henvendt sig til Lønudvalget, som Vedtægterne bød. Naar Børneforsorgen havde en Overskridelse paa 27000 Kr., saa var Udvalget slet ikke Herre over dette, for ingen kunde paa Forhaand sige, hvor mange Børn der i Aarets Løb skulde under Forsorg, og det havde i det sidste Aar været betydelig flere end tidligere. Forøvrigt kom Byraadet inden ret længe til at tage Stilling til Oprettelse af et nyt Børnehjem, idet der for Tiden var anbragt 59 Børn paa Hjem udenfor Aarhus, og det var et Spørgsmaal, om det kunde betale sig, og det var maaske heller ikke altid humannt at sende Børnene bort. Noget

nyt var Ammemælk, og efterhaanden som det gik op for Folk, at de kan faa denne Mælk gratis, vilde Udgiften hertil stige, og Udvalget kunde ikke nægte denne, naar der forelaa Lægeerklæring derfor. Naar Udgiften til Skolebespisning var overskredet, skyldtes det, at der havde deltaget ca. 200 Børn mere i Bespisningen, samt at Oslo-Frokosten var dyrere end den varme Mad. Begravelsesudgifter var Udvalget selvfølgelig ikke Herre over, og det samme gjaldt Udgiften til Medicin. Angaaende Tandbehandling var Forholdet det, at naar en Mand var arbejdsløs, kunde han faa Munden ryddet, hvis der forelaa Lægeerklæring for, at det var nødvendigt; men Tænder var ikke nogen Luksus, heller ikke for Fattigfolk. Naar Hr. Fanger særlig havde kritiseret Overskridelsen paa Vedligeholdelseskontoen, vilde Taleren henvise til Indstillingen; der var bl. a. indrettet et nyt Kontor til den kommunale Sygeplejerske, idet Kommunen havde overtaget Sygeplejen, efter at Budgettet var lagt. Saaledes var der en naturlig og saglig Forklaring paa alle Overskridelserne. Men det var ubehageligt for Socialudvalget at møde med Overskridelser hvert Aar og blive mødt med Uvilje i Byraadet; man kunde godt se lidt mere velvilligt paa det Udvalg, der skal administrere dette særlig vanskelige Arbejde. Iøvrigt var de fleste Bevillinger ikke givet af Udvalget, men af Embedsmændene, men de var sig deres Ansvar bevidst, og der var ikke noget at sige dertil. Taleren vilde takke Hr. Fanger for Udnævnelsen til Generaldirektør; men naar han saa forlangte Taleren fjernet fra Stillingen, mindede det noget om Jeppe i Baronens Seng, som forlangte, at Ridefogden skulde hænges. Det var et Udslag af den Hunger efter

Skalpe, der kom til Orde i en vis Presse, naar der var Tale om sociale Forhold. At Embedsmændene skulde sløves, fordi Taleren havde et Kontor ved Siden af dem, var dog en mærkelig Paastand og nærmest en Fornærmelse mod de Mennesker, som havde slidt med dette Arbejde. Hvis noget sløvede Embedsmændene, var det snarere uberettigede Angreb fra Byraadsmedlemmernes Side. Arbejdet her kunde ikke sammenlignes med andre Udvalg. Hvis f. Eks. Brolægningsudvalget havde 50000 Kr. til Brolægning, holdt de antagelig op, naar disse Penge var brugt, men det kunde Socialudvalget ikke, da man ikke var Herre over Udgifterne. Det var selvfølgelig beklageligt, at Budgettet skal overskrides, og det var ogsaa hele Udvalgets Ønske, at man vilde være i Stand til at holde det Budget, som nu var lagt.

B o r g m e s t e r e n bemærkede, at det ikke var almindeligt at føre lange Diskussioner ved 2. Behandling af Sagerne, men da Chr. Nielsen ikke var til Stede ved sidste Møde, hvor han blev saa haardt angrebet, burde han have Lejlighed til at udtale sig.

J. R. Fanger frygtede for, at det ikke blev bedre med Budgetterne, saa længe Chr. Nielsen sad deroppe og dirigerede. Taleren skulde ikke komme ind paa alle Detailler, men naar der var Tale om Lønforhøjelser, saa skete disse ifølge Regulativet, og det maatte Udvalget kunne se i Forvejen og saa tage Pengene paa Budgettet. Naar Beløbet til Skolebespisning var brugt, maatte man holde op med Besisningen. Brændselsforretningen udviste en Overskridelse paa 13000 Kr., men det var man forhaabentlig nu ude over. Det saa underligt ud, at saa længe man har Arbejde,

kan man undvære Tandbehandling, men naar man bliver arbejdsløs, skal man have nye Tænder; det var i hvert Fald en af de Poster, hvor der kunde holdes igen. Motiveringen af de 100000 Kr., som Budgettet blev skaaret ned med, var ikke rigtig, for denne Post var kun overskredet med 43000 Kr. Taleren havde ikke kritiseret selve Understøttelserne, men kun Administrationsudgifterne, hvor der var brugt mere, end der stod paa Budgettet, og enten maatte Udvalget være meget daarligt til at lægge et Budget, eller ogsaa var man lige glad med, hvor mange Penge der blev brugt; det var selvfølgelig den letteste Maade. Taleren havde ikke i egentlig Forstand angrebet Embedsmændene, for det kunde jo godt sløve dem at have en Formand siddende paa Kontoret og administrere; saa havde han Hovedansvaret, og derfor maatte Kritikken rettes mod ham.

Chr. Nielsen havde ikke sagt noget om de 100000 Kr., som Budgettet blev skaaret ned med; men man maatte se paa Budgettet som en Helhed, og var Nedsækningen ikke sket, vilde den samlede Overskridelse dog havde været 100000 Kr. mindre. Udvalget var nok klar over den normale Lønstigning i Henhold til Regulativet, men ikke naar der var Tale om Oprykning til højere Lønklasse. Naar Fanger sagde, at Embedsmændene sløves, fordi Taleren havde sit Kontor ved Siden af, saa var det lige saa godt et Angreb paa Embedsmændene som paa Taleren; vilde maaske Hr. Fanger lade sig sløve af, at der sad en Formand paa et Kontor ved Siden af hans? Arbejdet i dette Udvalg var i Forvejen meget vanskeligt, og det blev let umuligt, hvis man stadig skulde møde Angreb og Mistillid. Forøvrigt var Talerens Tid altfor optaget til at

blande sig meget i Administrationen, alene Børneværnet tog flere Timer daglig, saa Administrationen maatte selvfølgelig overlades til Embedsmændene. Men det var vist heller ikke saa meget Talerens Person, som Angrebene var rettet imod, men derimod selve Socialreformen.

J. R. F a n g e r havde ikke noget imod Chr. Nielsen personlig, men mod hans Virksomhed som Leder af Socialvæsenet. Man kom ikke udenom, at der var en Overskridelse paa 676000 Kr., medens f. Eks. Aalborg Kommune havde et Underskud paa 76000 Kr., og det var dog en Forskel. Enten var der noget galt paa Socialkontoret, eller ogsaa forstod Udvalget ikke at lægge et Budget.

Chr. Nielsen mente ikke, man uden videre kunde drage en saadan Sammenligning. De 462000 Kr. kunde ingen have Ansvaret for, og hvis Budgettet ikke var skaaret ned med de 100000 Kr. havde der ikke været nogen reel Overskridelse. Iøvrigt havde Aalborg engang haft en Overskridelse paa 1 Mill. Kr., saa de var ikke altid paa den rigtige Side.

Thomas Christensen havde faaet det Indtryk, at Budgettet i Fjor var lagt for lavt, og det havde begge Grupper været enige om. Mange arbejdsløse havde faaet Afslag, naar de søgte Understøttelse, og der var ikke taget Hensyn til de Prisstigninger, som havde fundet Sted, og som havde gjort Understøttelserne alt for lave. Det var selvfølgelig godt at faa Tænder, men det nyttede jo ikke meget, hvis de ikke havde noget at tygge. Det skulde ellers være et Fortrin at have en Mand paa Kontoret, som kendte Arbejderklassens Kaar, og hvis de øvrige Byraadsmedlemmer fik Sagerne paa nært Hold, vilde de

sikkert se anderledes derpaa. Men for Fremtiden burde man lægge dette Budget noget rigeligere, saa man blev fri for de store Overskridelser.

Borgmesteren antog, at Sagen nu var uddebatteret.

Efterbevilling meddeltes.

27. (J. Nr. 3²³—1937). **Efterbevilling** af Overskridelser i Regnskabet for:

a. Skovvæsenet.

b. Markvæsenet.

c. Indkvarteringsvæsenet.

Overgik til 2. Behandling.
